

ΜΙΑ ΠΡΟΑΝΑΓΓΕΛΘΕΙΣΑ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ (Σεπτέμβριος 2007)

Συγγραφέας: ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

1. Η Επιτροπή δημοσίευσε τον περασμένο Ιούνιο την Πράσινη Βίβλο για τη στρατηγική προσαρμογής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Η πρωτοβουλία της συνιστά το νέο αναδυόμενο πυλώνα της ευρύτερης κλιματικής της πολιτικής. Ο πυλώνας αυτός αφορά άμεσα την Ελλάδα, επειδή συγκαταλέγεται στις πλέον ευπρόσβλητες περιοχές του ευρωπαϊκού χώρου.

Στην Πράσινη Βίβλο τονίζεται ότι η κλιματική αλλαγή πλήττει σοβαρά το φυσικό περιβάλλον της Ευρώπης, τα ανθρώπινα συστήματα, αλλά και την οικονομία της. Στο ίδιο ακριβώς μήκος κύματος κινούνται και οι εντελώς πρόσφατες επισημάνσεις του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ. Και αυτός υπογραμμίζει ότι η αλλαγή του κλίματος δεν είναι απλώς ένα κλασσικό περιβαλλοντικό πρόβλημα. Έχει ευρύτερες οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Το παράδειγμα της Νέας Ορλεάνης είναι αποκαλυπτικό. Εύλογοι είναι λοιπόν οι φόβοι ότι το ίδιο μπορεί να συμβεί και σε μας -ως ένα τουλάχιστον βαθμό- στην περίπτωση κυρίως της Πελοποννήσου.

2. Οι παραπάνω διαπιστώσεις δεν είναι βέβαια νέες. Η Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος κρούουν τα τελευταία χρόνια επίμονα τον κώδωνα του κινδύνου. Παρ' όλα αυτά, η ελληνική κυβέρνηση δεν έδωσε ακόμη τη σημασία που θα έπρεπε στο πρόβλημα. Η χώρα μας βρέθηκε έτσι εντελώς απροετοίμαστη για την αντιμετώπιση των κινδύνων που παραμονεύουν από την επιδείνωση του φαινομένου του θερμοκηπίου. Ο πρωθυπουργός περιορίστηκε, ως συνήθως, και εδώ σε γενικόλογες εξαγγελίες τόσο μετά τη Σύνοδο Κορυφής του Βερολίνου τον περασμένο Μάρτιο όσο και σε εκδήλωση τον Ιούνιο με τη συμμετοχή του Αλ Γκορ.

3. Θα έπρεπε να θυμίσουμε ότι οι συντελούμενες φυσικές μεταβολές δημιουργούν σοβαρά προβλήματα στο φυσικό περιβάλλον, στην οικονομία και στον κοινωνικό ιστό των ευαίσθητων κυρίως περιοχών. Οικοσυστήματα αποδιαρθρώνονται,

η βιοποικιλότητα πλήττεται, ο δασικός πλούτος υποθηκεύεται, τα υδατικά αποθέματα μειώνονται, εκτεταμένες περιοχές οδηγούνται σε ερημοποίηση, η ατμόσφαιρα μολύνεται, γεωργικές και κτηνοτροφικές εκτάσεις μειώνονται και υποβαθμίζονται, ενώ πλημμύρες απειλούν όλο και πιο συχνά κατοικημένες περιοχές. Οι συνέπειες για το οικοσύστημα, την ποιότητα ζωής, την υγεία, την οικονομία -ιδίως τη γεωργία και τον τουρισμό-, δεν είναι έτσι πια επί θύραις. Αποτελούν άμεσα προβλήματα της καθημερινής ζωής μας.

4. Το κόστος των μέτρων για την πρόληψη των σχετικών απειλών είναι προφανώς υποπολλαπλάσιο από το κόστος καταστολής και, στη συνέχεια, αποκατάστασης των ζημιών. Το τραγικό παράδειγμα των περιοχών που κήκοντο το καλοκαίρι και, προ πάντων, της Πελοποννήσου είναι αποκαλυπτικό. Θρηνήσαμε 68 συνανθρώπους μας, χάσαμε 2.000.000 περίπου στρέμματα δασικού πλούτου και καλλιεργειών, χάθηκαν περιουσίες και βιώσαμε τη ντροπή της καταστροφής του ιερού χώρου της Ολυμπίας. Μετά από όλα αυτά βρισκόμαστε, με μια αποδιορθωμένη κρατική μηχανή, αντιμέτωποι με το τεράστιο, σύνθετο και πολυδάπανο έργο της ανασυγκρότησης.

5. Η κυβέρνηση έσπευσε στην αρχή να δικαιολογήσει τη βιβλική καταστροφή που συντελέστηκε, επικαλούμενη τα ακραία καιρικά φαινόμενα (καύσωνες, λειψυδρία). Όφειλε όμως να γνωρίζει ότι εδώ και χρόνια αποτελούν προβλήματα για όλη την Ευρώπη. Προβλήματα μάλιστα, που πλήττουν ιδίως τις νότιες χώρες με την εκδήλωση δασικών πυρκαγιών, άγνωστων σε έκταση και ένταση στο παρελθόν. Όφειλε γι' αυτό να είχε εκπονήσει ένα αξιόπιστο σχέδιο για την αντιμετώπιση ή έστω τον περιορισμό τους. Όταν πια δεν μπορούσε να προβάλλει, λόγω της έκτασης που προσέλαβε η καταστροφή, αυτή τη δικαιολογία, άρχισε να αναζητά διεξόδους σε ένα απίστευτο «κυνήγι μαγισσών» και να αρνείται να δεχθεί ότι η ανικανότητά της υπήρξε μοιραία.

6. Είναι καιρός να αντιληφθούμε και να συνειδητοποιήσουμε το μέγεθος της περιβαλλοντικής απειλής στην οποία βρίσκεται εκτεθειμένη η χώρα μας. Εξαγγελίες για την αντιμετώπισή της χωρίς σχέδιο και δράσεις είναι άνευ αντικρίσματος. Οι διαπιστώσεις των επιστημόνων και των διεθνών οργανισμών μας δείχνουν καθαρά το δρόμο. Η εκπόνηση μιας σοβαρής εθνικής, παράλληλα με την ευρωπαϊκή και διεθνή, στρατηγικής για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής αποτελεί άμεση και

επιτακτική προτεραιότητα. Εκτός λοιπόν από την ανασυγκρότηση των περιοχών που δοκιμάστηκαν, πρέπει να επεξεργαστούμε επιτέλους μια σύγχρονη πολιτική και ένα αξιόπιστο σχέδιο τόσο για την καταπολέμηση του φαινομένου του θερμοκηπίου όσο και για την προσαρμογή στις επιπτώσεις του.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα "Ελευθεροτυπία" στις 14 Σεπτεμβρίου 2007, σ. 23.